

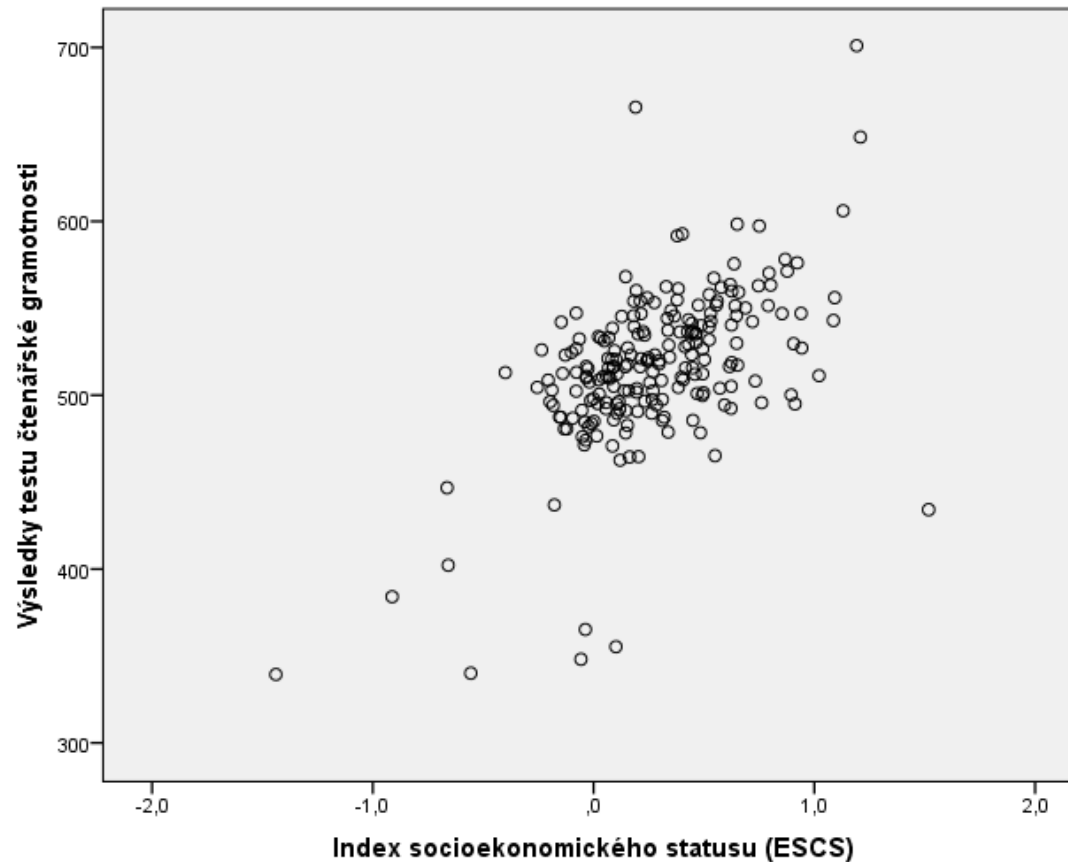
Jak hodnotit wellbeing ve školách?

Ing. Dana Pražáková, Ph.D. | vedoucí oddělení kanceláře ústředního školního inspektora

Veletrh Úspěch pro každého žáka 2021 pro Místní akční skupiny | 22. 1. 2021

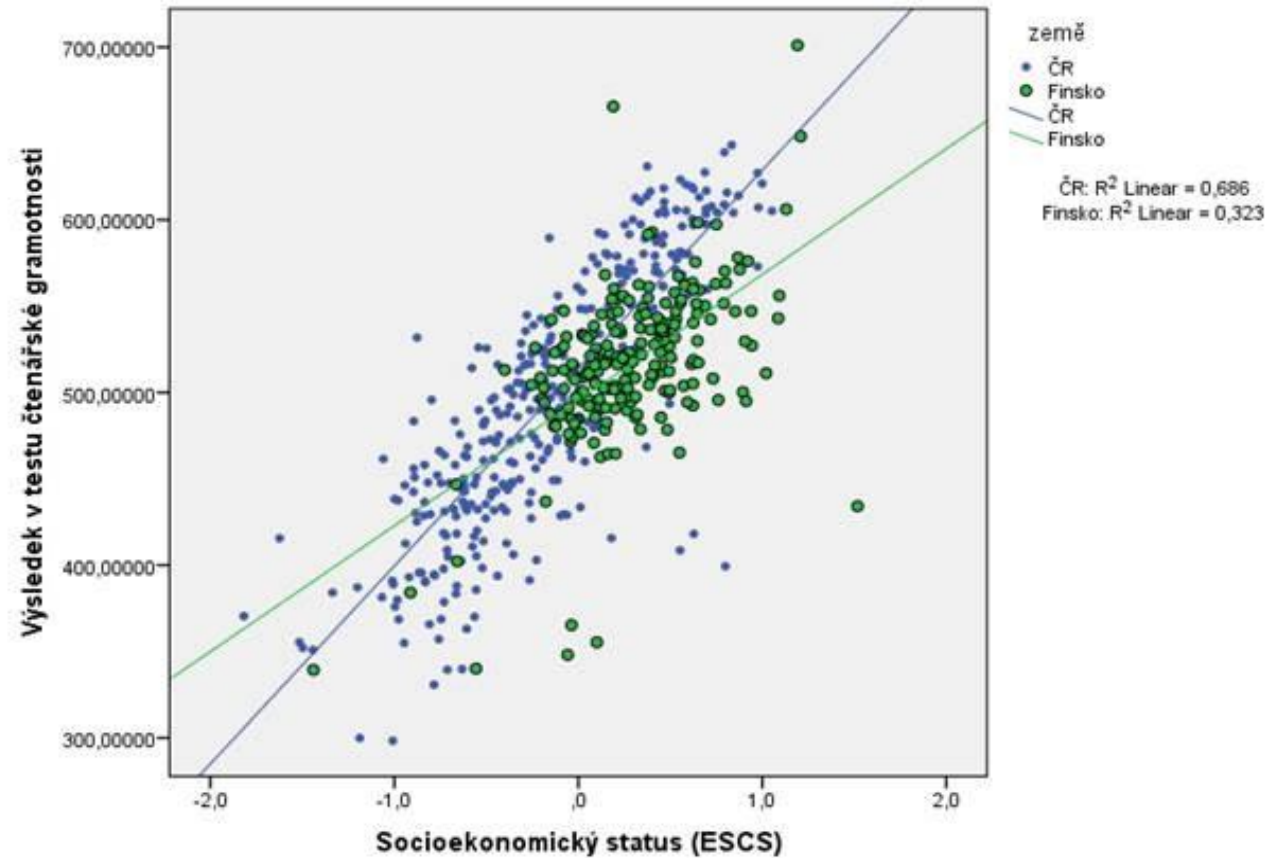

**VZTAH MEZI VÝSLEDKEM ŠKOL A RODINNÝM ZÁZEMÍM JE PATRNÝ
VE VŠECH ZEMÍCH, ALE V ČR PATŘÍ TENTO VZTAH K NEJSILNĚJŠÍM**
**Ve Finsku vidíme, že většina škol se nachází v podobném pásmu
výsledků svých žáků**

Školám
v obtížných
podmínkách
je v řadě zemí
nabídnuata také
adekvátní
podpora

ALE PODÍL VYSVĚTLENÉHO ROZPTYLU VE VÝSLEDKÁCH ŠKOLY POMOCÍ SES TESTOVANÝCH ŽÁKŮ JE **V ČR 2X SILNĚJŠÍ NEŽ VE FINSKU!**

NA CO NĚKTERÍ ŽÁCI MOŽNÁ PŘI VYUČOVÁNÍ MYSLÍ

NA KAŽDÉ ŠKOLE MŮŽE BÝT ŽÁK, KTERÝ MÁ NĚJAKÝ PROBLÉM

Nedostatečné vzdělání rodičů a nejistota zaměstnání; dlouhodobá nezaměstnanost	Špatná příjmová situace rodiny a vysoký podíl exekucí	Rozpad rodiny a s tím související materiální nouze a emoční zatížení žáků	Nezajištěné bydlení rodiny spojené s častou migrací po ubytovnách nebo příbuzných	Nestálé a nevyhovující bytové podmínky bez zázemí pro děti a jejich domácí přípravu (psací stůl, místo na učení, počítač...)

NA KAŽDÉ ŠKOLE MŮŽE BÝT ŽÁK, KTERÝ MÁ NĚJAKÝ PROBLÉM

● Dysfunkční
rodinné
prostředí

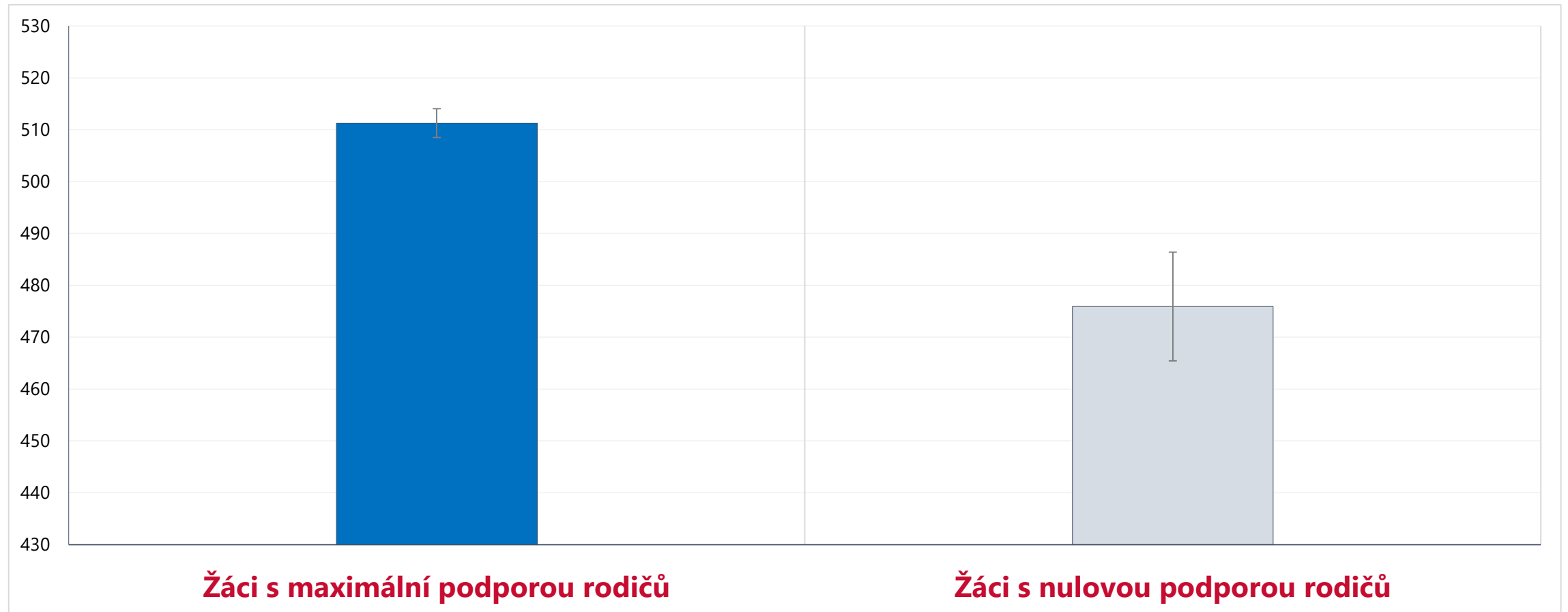
● Ústavní
nebo
ochranná
výchova

● Kriminalita
či závislosti
v rodině

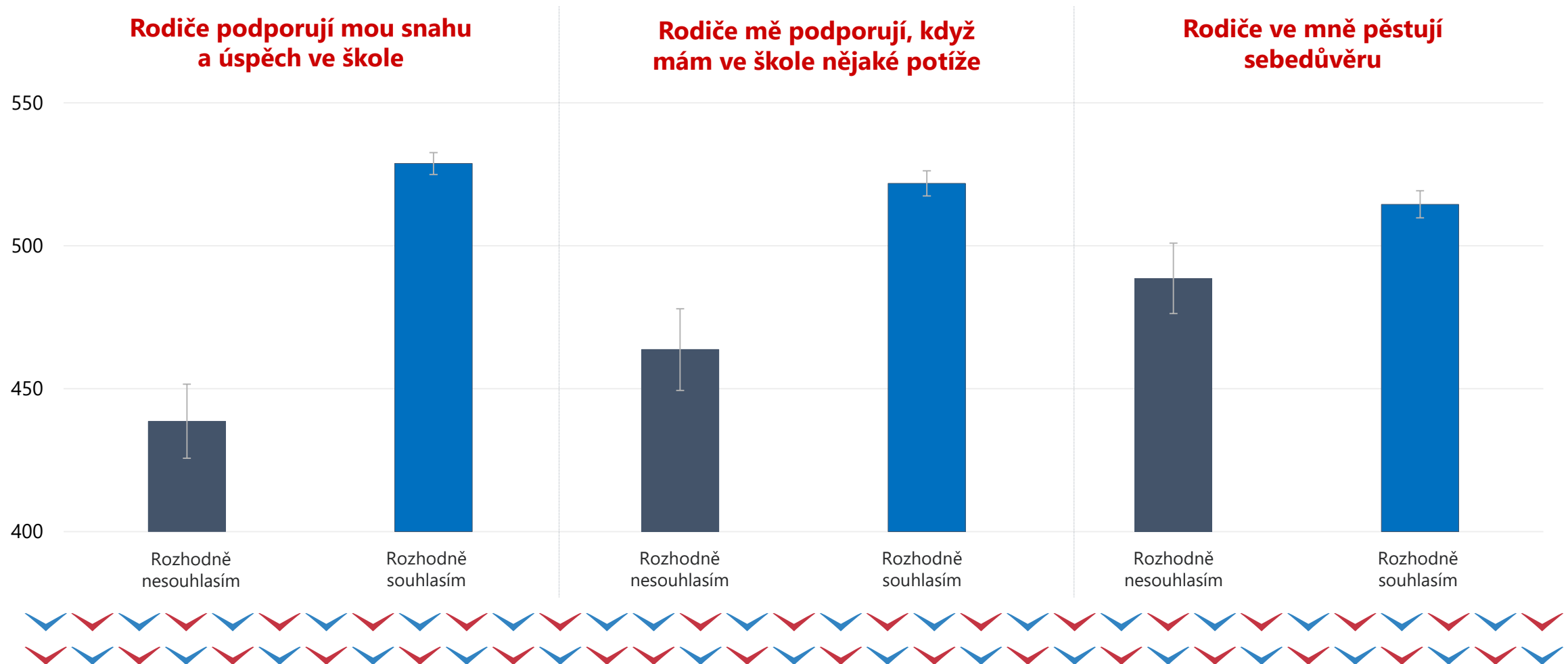
● U cizinců zkušenost
z území
postiženého válkou,
s rozdělením
rodiny, neznalost
českého prostředí,
vysoké pracovní
zatížení

● Návraty rodin
ze sociálně
znevýhodněného
prostředí, které
přicházejí zpět do
ČR po dočasném
pobytu
v zahraničí

PODPORA ZE STRANY RODINY MÁ NA VÝSLEDKY ŽÁKA VÝRAZNÝ VLIV

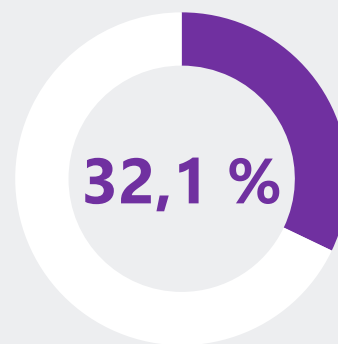

LEPŠÍCH VÝSLEDKŮ DOSAHUJÍ ŽÁCI, KTERÍ JSOU PODPOROVÁNI V JEJICH SNAZE, ÚSPĚCHU A SEBEDŮVĚŘE I PŘI ŘEŠENÍ PŘÍPADNÝCH POTÍŽÍ

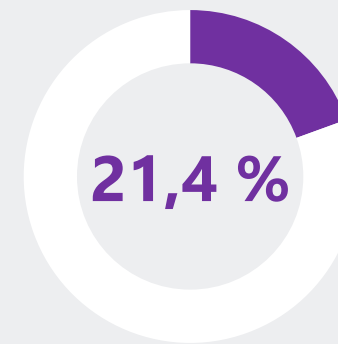

ŠKOLY SEBEPOJETÍ A SEBEVĚDOMÍ ŽÁKŮ CÍLENĚ PŘÍLIŠ NEPODPORUJÍ

Pouze v **27,1 %** navštívených hodinách byly cíleně zařazeny aktivity posilující pozitivní sebepojetí a sebevědomí žáků

I. stupeň ZŠ

II. stupeň ZŠ

SPOKOJENOST DOMA I VE ŠKOLE

Většina žáků se domnívá, že lze průběžně rozvíjet schopnosti učit se, rozumět věcem a přemýšlet o nich.

Avšak
48 %

českých žáků s tímto názorem nesouhlasí.

3 ze 4 žáků

souhlasili s tím, že na jejich učiteli bylo vidět, že má z výuky radost.

 55 %

SPOKOJENOST DOMA I VE ŠKOLE

Přibližně **6 %** žáků uvedlo, že se **vždy** cítí **smutně**.

 7 %

Přibližně **90 %** žáků se **někdy nebo vždy** cítí **šťastně**.

 86 %

Žáci, kteří se spolužáky hodně spolupracují, mají ve čtení **výsledek o přibližně 50 bodů lepší** než žáci, v jejichž školách se spolupráce téměř nevyskytuje.

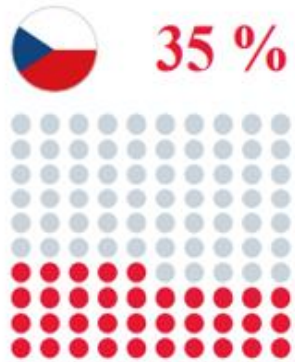

SPOKOJENOST DOMA I VE ŠKOLE

SPOKOJENOST UČITELŮ

V ČR učí velmi spokojení
učitelé menší podíl žáků než
v EU

Se svým povoláním učitele jsem spokojený/spokojená;
ve své práci nacházím hluboký význam a smysl; pociťuji
nadšení pro svou práci; má práce mě inspiruje; jsem
hrdý/hrdá na práci, kterou dělám.

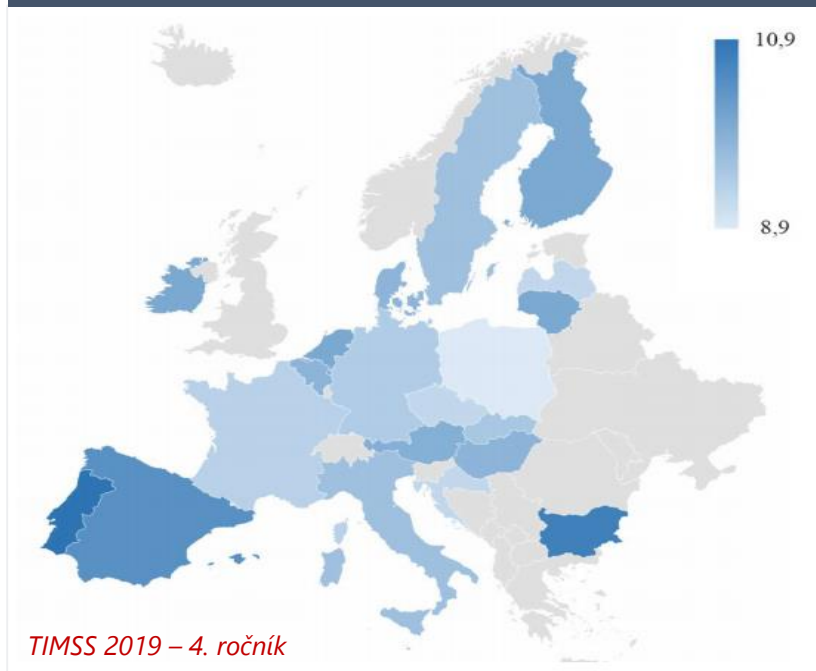
Podprůměrná hodnota indexu spokojenosti s povoláním
učitele řadí ČR k zemím, v nichž jsou učitelé spokojeni se
svým povoláním nejméně.

O málo nižší nebo srovnatelnou míru spokojenosti
vyjádřili pouze učitelé z Japonska, Polska a Francie .

SOUNÁLEŽITOST ŽÁKŮ SE ŠKOLOU

Do školy chodím rád/a; ve škole se cítím bezpečně; mám pocit, že jsem ve škole dobře zapadl/a; učitelé v naší škole jsou ke mně spravedliví; jsem hrdá/hrdý, že chodím do této školy.

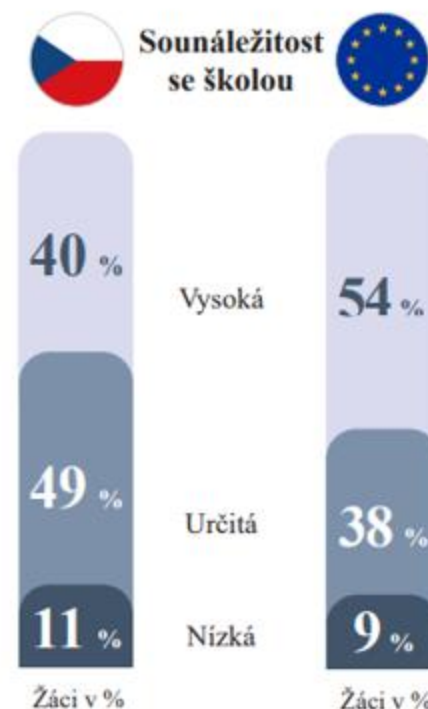
Míra sounáležitosti žáků se školou v zemích EU

ČR je zemí, kde byl zjištěn jeden z nejnižších podílů žáků kteří pociťují vysokou sounáležitost se svou školou.

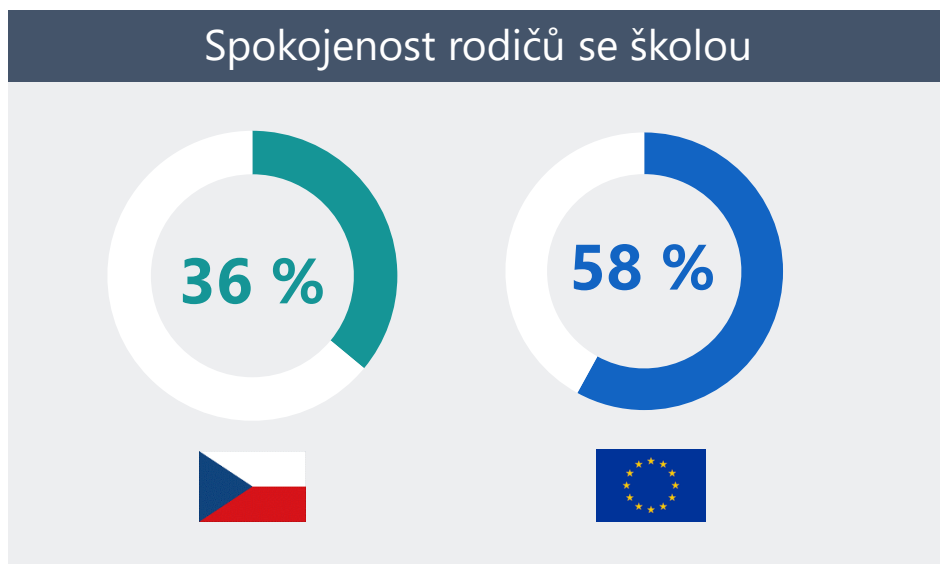
Nižší podíl byl zjištěn pouze v Chorvatsku, Polsku a Japonsku.

ČR má menší podíl žáků, kteří pociťují vysokou sounáležitost se svou školou

SPOKOJENOST RODIČŮ SE ŠKOLOU

Mezinárodní šetření **TIMSS 2019** přináší řadu ne příliš pozitivních zjištění o tom, co si rodiče myslí o škole, kterou navštěvuje jejich dítě.

Rodiče žáků v ČR vyjádřili nejmenší spokojenost se školou, do které jejich dítě chodí, **ze všech členských zemí EU**.

Podíl českých žáků, jejichž rodiče jsou velmi spokojeni se školou, je **třetí nejnižší**, nižší hodnota byla zjištěna jen v Korejské republice a Japonsku.

V Rakousku, které má vyšší podíl žáků (60 %), jejichž rodiče jsou se školou svých dětí velmi spokojeni, než ČR, byl zjištěn statisticky významný rozdíl v průměrném výsledku žáků v matematice.

DOKÁŽÍ ŠKOLY CÍLENĚ PRACOVAT SE ŽÁKY, KTEŘÍ NEMAJÍ DOMA PRO VZDĚLÁVÁNÍ VHODNÉ PODMÍNKY?

Po všech rodinách se vyžaduje stejné zapojení do vzdělávání dětí

1

2

Předpokládá se, že rodiny vědí, co se od nich očekává

3

Předpokládá se, že rodina v případě neúspěchu dítěte zajistí nápravu

4

Rodičům jsou předkládána v případě problémů řešení, která mají plnit

5

Důsledně jsou vyžadovány předepsané povinnosti

V POROVNÁNÍ BĚŽNÝCH A ZNEVÝHODNĚNÝCH ŠKOL JSOU VÝRAZNÉ ROZDÍLY

Žáci se
sníženou
známkou
z chování
(v %)

Průměrný
počet
zameškaných
hodin na žáka

Podíl
neomluvených
hodin ze
zameškaných
hodin (v %)

Podíl žáků,
kteří měli
neomluvené
hodiny (v %)

Běžné školy	1,08	84,92	0,45	1,62
Znevýhodněné školy	7,71	149,16	7,50	12,87

PANDEMIE COVID 19 **NEROVNOSTI** JEŠTĚ VÍCE PROHLoubILA A ODHALILA

Nerovnosti mezi žáky
v podmínkách k jejich
učení

V podpoře žáků
k dosahování
co nejlepších výsledků
ve vzdělávání

Nerovnosti mezi samotnými
školami v kvalitě jejich
vedení

Prohloubení nerovností
v komunikaci a spolupráci
s rodiči ze znevýhodněného
prostředí

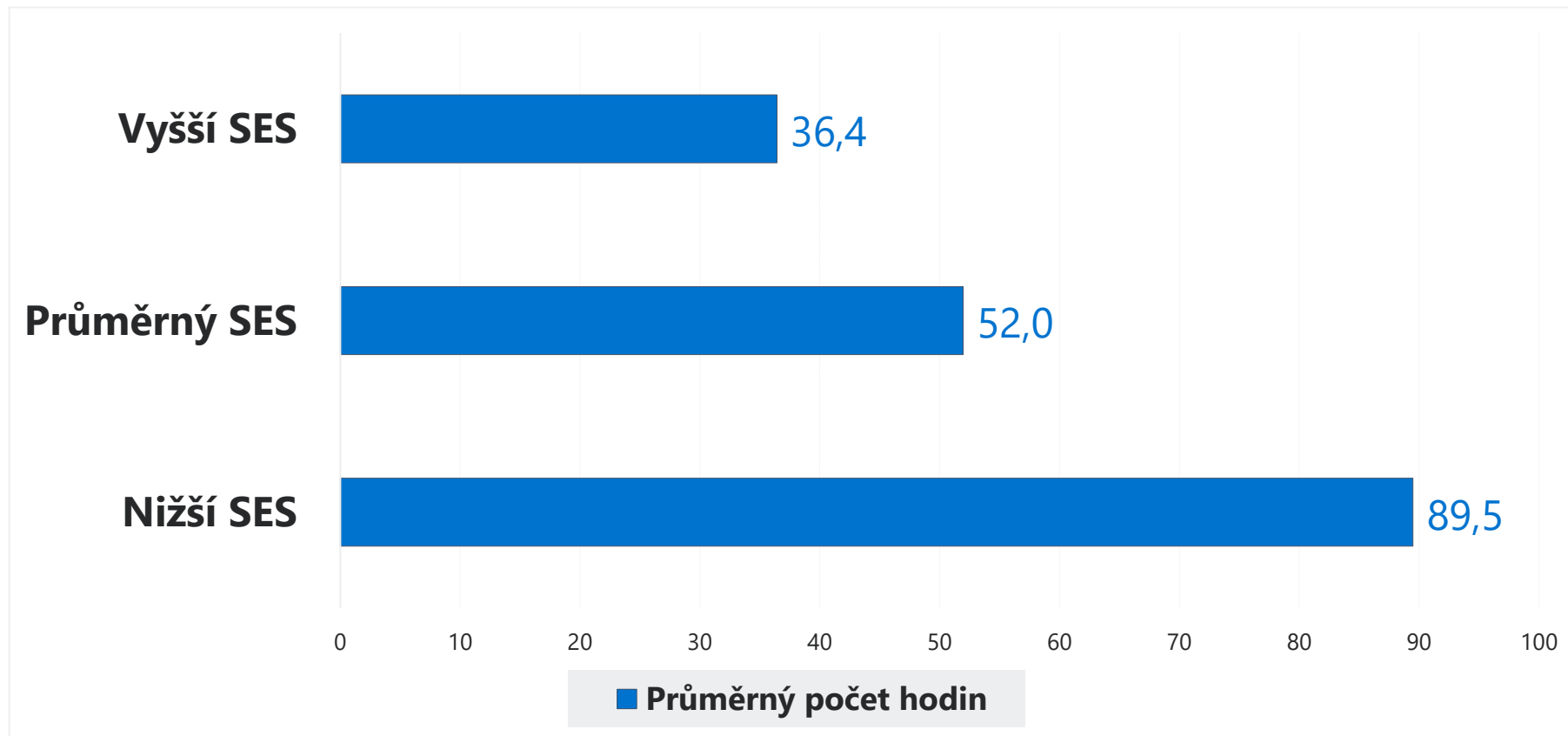
V kvalitě učitelů

**Více znevýhodněné školy
se musí vyrovnávat s řadou
potíží i v běžné situaci**

POTŘEBA PERSONÁLNÍHO POKRYTÍ JE V PRŮMĚRU VYŠŠÍ U ŠKOL S NIŽŠÍM SES...

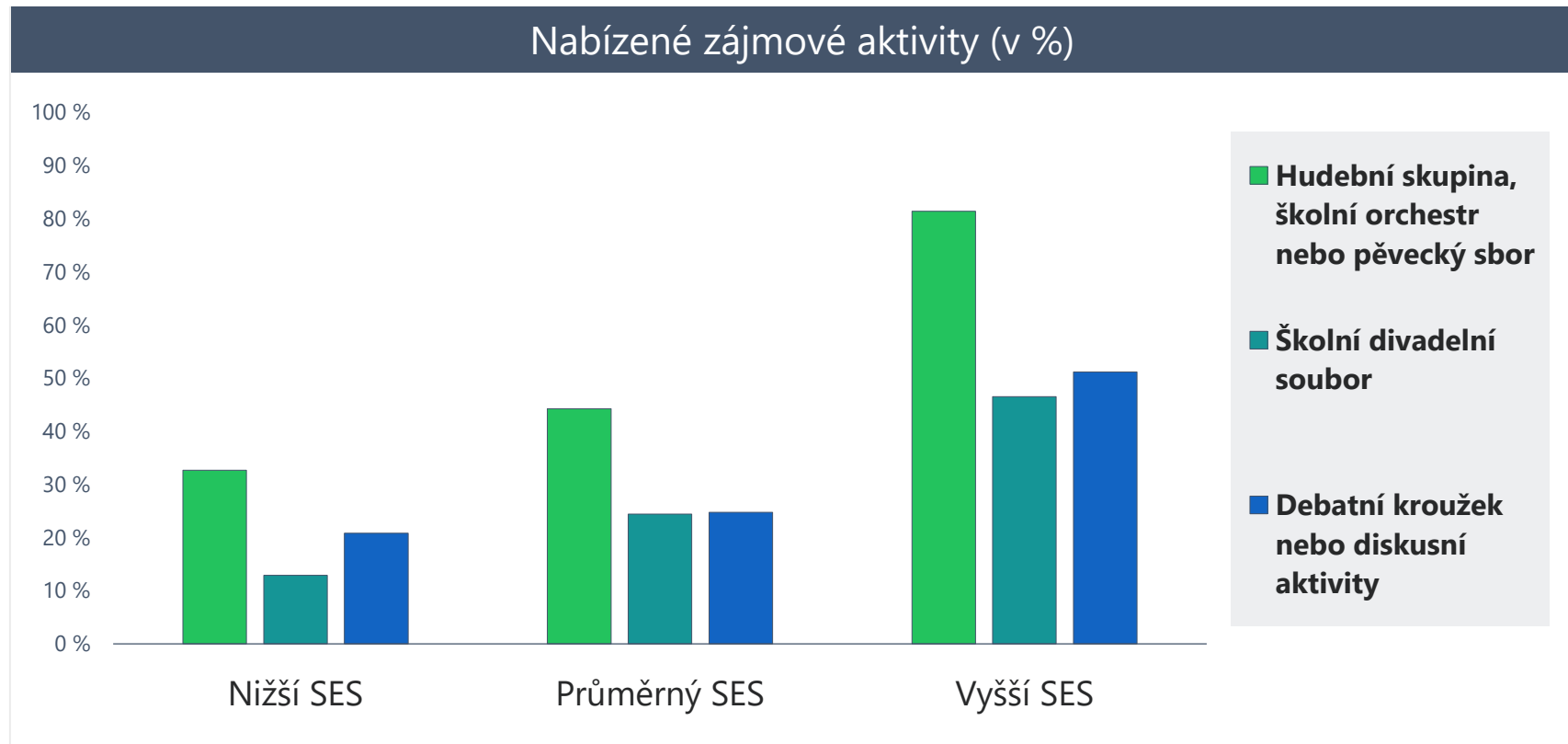
ČR SE ŘADÍ K ZEMÍM S NEJVĚTŠÍM ROZDÍLEM V KÁZNI V HODINÁCH MEZI SOCIOEKONOMICKY ZVÝHODNĚNÝMI A ZNEVÝHODNĚNÝMI ŠKOLAMI

Ve znevýhodněných školách, ve školách v malých obcích a v soukromých školách je v ČR v hodinách českého jazyka nekázeň větší.

- Žáci neposlouchají, co učitel říká,
- Ve třídě je hluk a nepořádek,
- Učitel musí dlouho čekat, než se žáci utiší,
- Žáci nemohou dobře pracovat,
- Žáci začínají pracovat až dlouho po začátku hodiny.

Index Kázně v hodinách podle vybraných charakteristik												
	Socioekonomický profil školy				Škola v obci				Škola podle zřizovatele			
	Znevýhodněná	Průměrná	Zvýhodněná	Zvýhodněná - Znevýhodněná	Malé s méně než 3 000 obyvateli	Střední s 3 000 až 100 000 obyvateli	Velké s více než 100 000 obyvateli	Velké - Malé	Veřejné	Soukromé	Soukromé - Veřejné	
	Index	Index	Index	Rozdíl	Index	Index	Index	Rozdíl	Index	Index	Rozdíl	
Průměr OECD	-0,06	0,03	0,17	0,23	0,02	0,02	0,06	0,01	0,04	0,17	0,13	
Slovensko	-0,34	-0,01	0,30	0,64	0,09	-0,05	0,13	0,04	-0,02	0,76	0,77	
Česká republika	-0,41	0,06	0,20	0,61	-0,28	0,03	-0,03	0,25	0,00	-0,20	-0,20	
Itálie	-0,32	-0,01	0,26	0,58	0,06	-0,03	0,00	-0,06	-0,02	-0,07	-0,06	
Maďarsko	-0,11	0,02	0,37	0,48	0,19	0,04	0,10	-0,09	0,03	0,24	0,21	
Rumunsko	0,18	0,33	0,65	0,47	0,22	0,46	0,30	0,08	0,38			

ŠKOLY VE ZNEVÝHODNĚNÝCH PODMÍNKÁCH NENABÍZEJÍ ŽÁKŮM ROZVOJOVÉ AKTIVITY, I PŘESTOŽE SI RODIČE TĚCHTO ŽÁKŮ NEMOHOU ZAJISTIT TYTO AKTIVITY JINDE

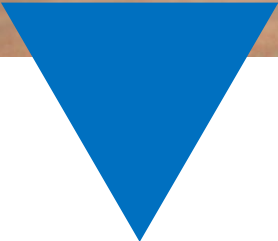

Velké rozdíly můžeme nalézt i v oblastech, které na SES mají zdánlivě jen nepřímou vazbu

**Aby se školy dokázaly se
všemi výzvami vyrovnat,
vyžaduje to obrovské
nasazení celého sboru
a zejména vedení školy**

JAK UČITELÉ VNÍMAJÍ ZNEVÝHODNĚNÉ PROSTŘEDÍ ŽÁKŮ

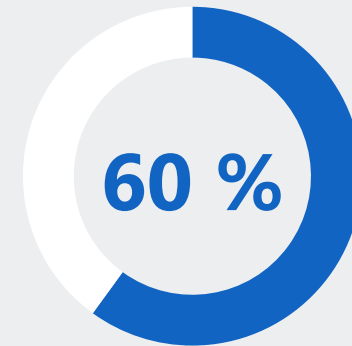

- Špatná domácí příprava
- Nedostatečná podpora rodičů pro učení

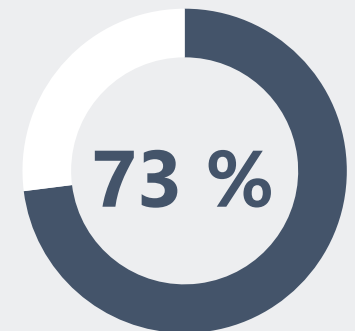

ŠKOLY VE ZNEVÝHODNĚNÝCH PODMÍNKÁCH MAJÍ VÍCE PRÁCE S ŘEŠENÍM PROBLÉMŮ, KTERÉ JSOU VÁZÁNY NA RODINNÝ KONTEXT

K řešení vysokých absencí a neomluvených hodin využívají školy spolupráci s rodiči včetně smluv

Běžné ZŠ

Znevýhodněné ZŠ

ŠKOLY, KTERÉ VZDĚLÁVAJÍ VÍCE ZNEVÝHODNĚNÝCH ŽÁKŮ, MUSÍ PRO ZÍSKÁNÍ RODIČŮ VYNALOŽIT MNOHEM VĚTŠÍ MNOŽSTVÍ ÚSILÍ I INVENCI

Základem je
respektující
komunikace

Wellbeing for School Excellence

Evaluation Support Tool

March 2020

ZAHRANIČNÍ INSPIRACE

School Excellence Framework – Version 2			Wellbeing Framework for Schools
Domain: Learning Element: Reporting Theme: Parent engagement			Domains: Cognitive and Spiritual wellbeing Element: Teaching and learning, Discipline and character education, Learning and support Themes: Connect, Succeed, Thrive
DELIVERING	SUSTAINING AND GROWING	EXCELLING	
Schools provide parents/carers with information on the learning progress of their children, including reports and parent/teacher interviews as well as opportunities to discuss this progress.	Parents are presented with clear information on what and how well their children are learning and receive regular information in accessible formats about how to support their children's progress. The school solicits feedback on its reporting from parents.	Teachers directly and regularly engage with parents to improve understanding of student learning and strengthen student outcomes. Reporting to parents has been enhanced in response to feedback received.	CONNECT: Parents and the broader school community actively participate in the school and in helping students to develop positive connections. SUCCEED: Parents and the broader school community actively participate in supporting and reinforcing student learning. Students are provided opportunities to succeed and success is celebrated in a way that is meaningful to the student. THRIVE: Parents and the broader community support and enable the aspirations of every student.
Some sources of evidence/data for evaluation of school programs and practices			
• Student reflections on reports • Student-led conferences • Parent surveys about reporting / teacher conferences • Parent information evenings • Parent information sheets / sections of webpages • Parent and/or P&C involvement with school planning • Parent led projects			

HODNOCENÍ OPATŘENÍ K PODPOŘE WELLBEINGU

PŘÍKLAD – ZAPOJENÍ RODIČŮ

Karty poskytují vodítka pro hodnocení dosažené úrovně wellbeingu v dané oblasti, resp. pro sledování dopadu zaváděných aktivit a postupů.

Základní úroveň (poskytování)

Školy poskytují rodičům informace o pokroku v učení dětí v podobě zpráv, rozhovorů rodič-učitel, možnosti diskutovat.

Střední úroveň (udržování a rozvíjení)

Školy poskytují rodičům srozumitelné informace o tom, co a s jakými výsledky se děti učí. **Rodiče dostávají** pravidelně a přístupnou formou **náměty, jak** učení **podporovat**. Škola vyžaduje **od rodičů zpětnou vazbu**.

Vysoká úroveň (dosažení excelence)

Učitelé přímo a pravidelně spolupracují s rodiči ve snaze zlepšit porozumění procesu učení a zvýšit kvalitu výsledků žáků. Při poskytování informací je **reflektována získaná zpětná vazba**.

PROPOJOVAT
POZITIVNÍ
VAZBY ŽÁKŮ

UMOŽNIT ZAŽÍT
ÚSPĚCH
OCENĚNÍ

ROZŠIŘOVAT
PODPORA PRO
KAŽDÉHO

PŘÍKLADY INSPIRATIVNÍ PRAXE V OBLASTI SPOLUPRÁCE S RODIČI

- **Rodiče jsou bráni jako partneři**, podílejí se na dění ve škole
- Škola má jasně nastavený **mechanismus přenosu podnětů** a způsob jejich projednávání
- **Pedagogové se s rodiči pravidelně scházejí**
- Jednání s rodiči je organizováno v tripartitě (učitel – rodič – dítě).
- Jsou pořádána tematická **kurikulární odpoledne** pro větší pochopení vzdělávacích a výchovných metod školy
- **Rodiče mají možnost se účastnit výuky**
- Jsou pořádány **besedy pro rodiče** na aktuální témata
- **Škola získává zpětnou vazbu o spokojenosti rodičů** a přijímá adekvátní opatření

Výroky ředitelů škol

Založili jsme „Klub maminek“, otevřela ho jedna paní asistentka. Snažíme se prolomit nedůvěru ke škole pomocí volnočasové cesty.

Musí se *(rodičům - doplněno ČŠI)* vysvětlovat, nese to ovoce, jen se člověk musí přeprogramovat a nic nepředpokládat. Učitelé nesmí vůči rodičům vystupovat jako mentoři. Hlavní je snaha o důvěru, partnerství, je potřeba velká dávka trpělivosti...Stojí to obrovský čas, ve škole působí lidi, kteří jsou ochotni ve škole dost času trávit. Přináší to efekt, časová investice má smysl.

Děti vědí, že můžou za každým, komu ve škole důvěřují, kdykoliv přijít. Veškerá činnost školy stojí a padá s klimatem školy. Od počátku jsem chtěla, aby škola byla pro děti i učitele místem, kam budou chodit rádi, beze strachu, obav, poměrování.

Stabilita ve škole je nesmírně důležitá pro budování důvěry v rámci místní komunity a pro pozitivní naladění v rámci pedagogického sboru. Všichni vědí, co mohou očekávat...Žáci mají ve škole jistotu bezpečného prostředí, které ani doma nemají.

Máme dobře vybudovanou důvěru, spolupráce s rodiči je bezproblémová. Do školy často chodili už rodiče a stojí o to, aby jejich děti chodili právě sem.

Snažíme se rodičům vysvětlovat, že to, co děláme, je pro dobro jejich dětí.

**TO PODSTATNÉ
NA ZÁVĚR**

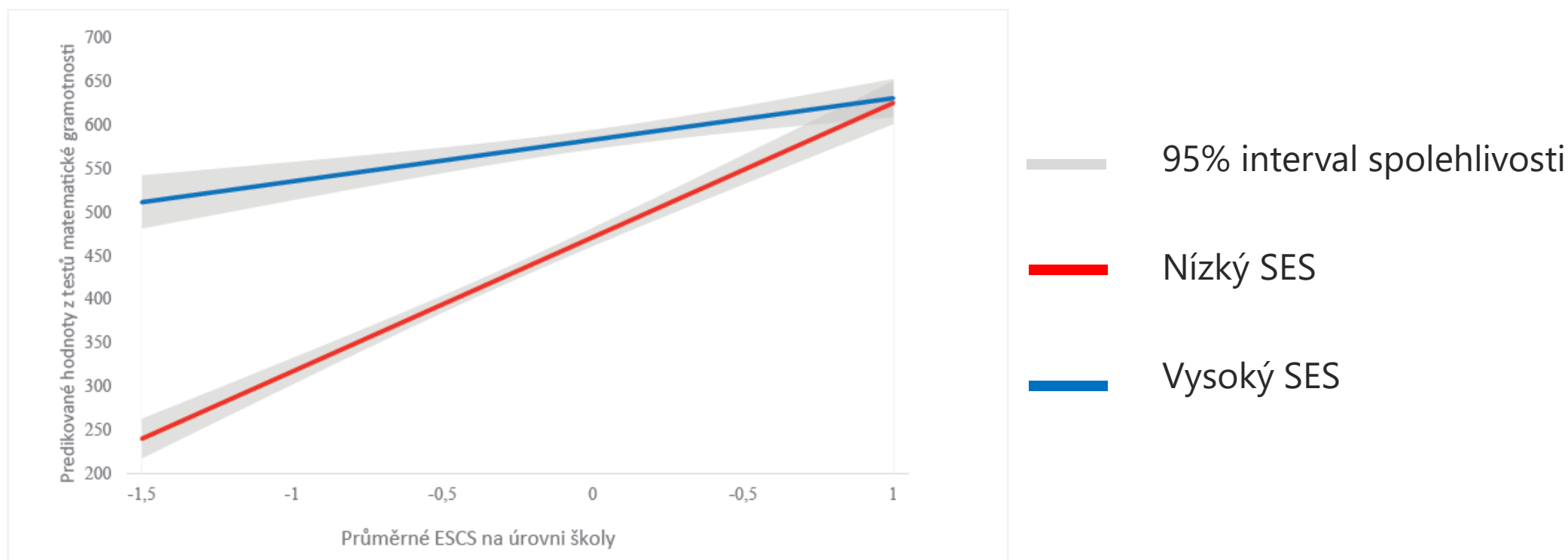

Zkušenosti z dalších zemí nenaznačují, že zaměření na podporu dětí a žáků s nižším SES ohrožuje výsledky žáků z opačného spektra

ŽÁKŮM S NIŽŠÍM SES KE ZLEPŠOVÁNÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ POMŮŽE, POKUD CHODÍ DO ŠKOLY SE ŽÁKY S VYŠŠÍM SES. ŽÁKŮM S VYŠŠÍM SES TO ZÁROVEŇ „NEUŠKODÍ“

Vliv socioekonomického složení školy na výsledné skóre z matematické gramotnosti u žáků s nízkým a vysokým SES

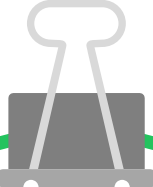

Školy nepracují ve stejných podmínkách

Spolupráci s rodiči je třeba budovat a aktivně podporovat

JAKÝ BY MĚL BÝT PŘÍSTUP ŠKOLY?

Vysoce individuální

Založený na poznání
reálných možností
rodiny v podpoře
dětí ve vzdělávání

Zapojení rodičů do hledání řešení problémů, vzájemný respekt oceňování i dílčí snahy

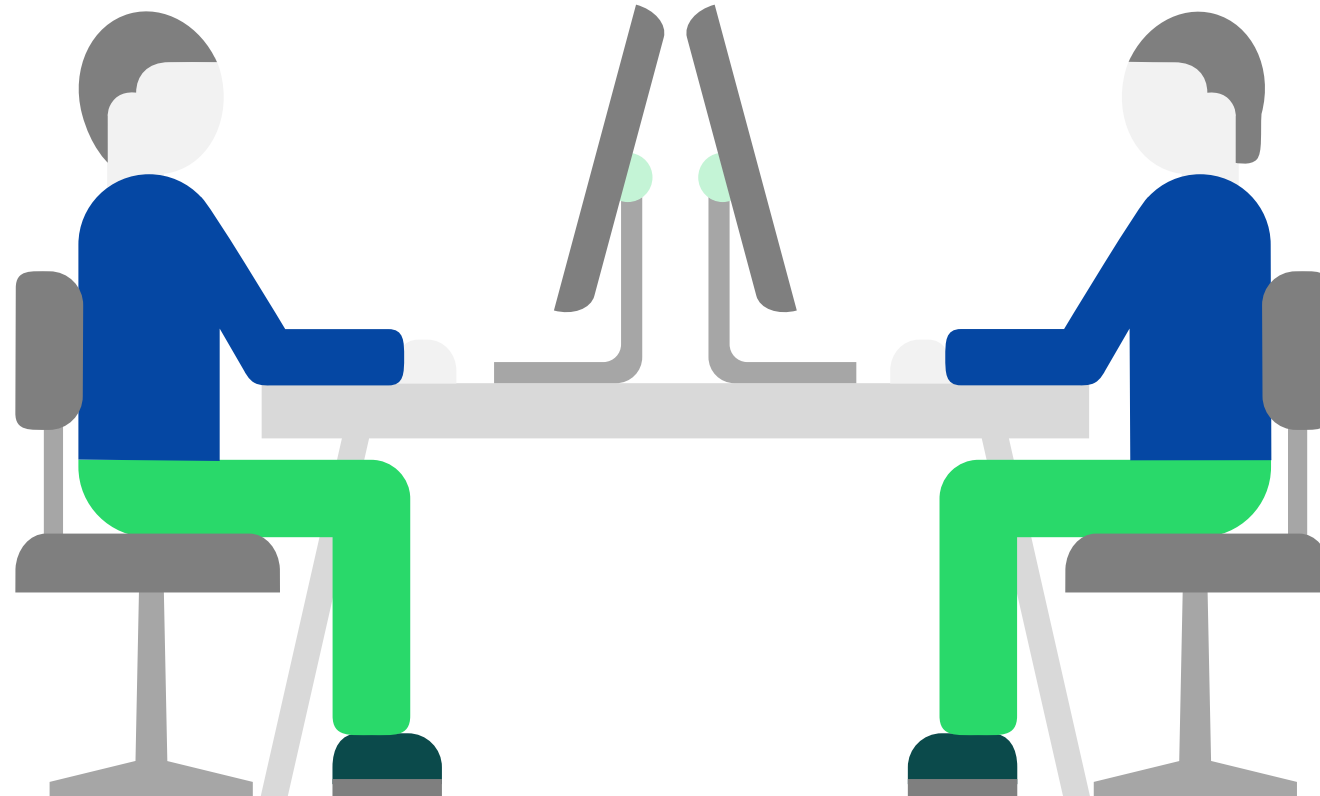
Nespoléhá se na
rodičovské
kompetence

Pravidelné osobní schůzky s rodiči

Důsledně je
vyžadováno
dodržování
vzájemných domluv

Na proměně výuky je nutné neustále pracovat

Děkuji za pozornost

Ing. Dana Pražáková, Ph.D.

vedoucí oddělení kanceláře ústředního školního inspektora

 dana.prazakova@csicr.cz

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5

 posta@csicr.cz

